

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

Anexă la Ordinul MECC
nr.1046 din 21 august 2019

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
GEOGRAFIE
ÎN ANUL DE STUDII 2019-2020**

Chișinău, 2019

**ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
GEOGRAFIE
ÎN ANUL DE STUDII 2019-2020**

Preliminarii

Geografia contemporană conferă domeniilor educației o serie de dimensiuni pragmatice, unele tradiționale, dar altele noi. Fără a le detalia, sintetizăm sumar mai jos principalele dimensiuni și finalități educaționale actuale ale disciplinei - *Geografie*:

- dimensiunea **globală** oferă premisele unei educații pentru globalizare: raportarea la ansamblul planetar a elementelor naturale, umane și a celor rezultate din *interacțiunea dintre om și natură*;
- dimensiunea **europăeană**, fără a fi o modă, a fost și este o preocupare continuă a Geografiei regionale; Curriculum școlar de Geografie pentru clasa a VII-a centrat pe Eurasia este construit pe principii ce derivă din respectul nostru față de țările, regiunile și popoarele continentului nostru: este **echivalent** (prezentând egal toate problemele regionale, țările și popoarele continentului), **echipotențial** (poate fi parcurs ca atare în orice țară) și **obiectiv** (fiecare țară, regiune și popor sunt prezentate la dimensiunile sale reale); Curriculum-ul Național, ediția 2019 pentru clasa a XII-a va reda dimensiunea națională în contextul lumii - *Geografie: Republica Moldova și lumea contemporană*;
- dimensiunea **umană** („Geografia umană a Republicii Moldova și a lumii”) redă problematica societății omenești în caracteristicile ei spațiale, temporale și în legătură cu elementele mediului înconjurător. Unitățile de conținut noi de geografie socială și geografie culturală introduse în ciclul gimnazial și liceal (*Probleme actuale* (de caracter uman-geografic)) diversifică dimensiunea umană a geografiei;
- dimensiunea **economică - dezvoltare sustenabilă** are coordonate noi în condițiile generalizării economiei de piață care îmbină elemente legate de eficiență, accesarea resurselor și atenția pentru realitatea geografică;
- dimensiunea **interdisciplinarității**, deși se regăsește în vocația educațională a mai multor discipline de învățământ, are, în spațiul Geografiei, o semnificație mai deosebită, deoarece prin structura sa interioară, ca *știință atât a naturii cât și a societății*, poate sintetiza foarte bine aspecte ale cunoașterii și practicii umane din cele două mari domenii; la acestea se adaugă elemente de **transdisciplinaritate** (prin metodele asumate, îndeosebi metoda cartografică) și de **multidisciplinaritate**;
- dimensiunea **culturală** a geografiei, ca oportunitate de sensibilizare la realizările majore ale umanității până în prezent;
- dimensiunea **națională, patriotică** este realizată printr-un sistem educațional calitativ nou, care are ca nucleu, conform și tradiției învățământului, *Geografia Republicii Moldova sub aspect fizic și uman*.

Aceste dimensiuni educaționale sunt asumate și la nivel internațional, fiind incluse în „*Carta internațională a educației prin geografie*”.

În conformitate cu ordinul MECC nr.919 din 19 iulie 2019 *Cu privire la implementarea curriculumului național* în anul de studii 2018-2019 procesul educațional la disciplina **Geografie**, urmează să fie proiectat după cum urmează:

- în clasele a V-a și a X-a, în baza curriculumului disciplinar 2019, aprobat prin ordinul MECC nr.906 din 17 iulie 2019;

- în clasele a VI-IX și XI-XII, în baza curriculumului disciplinar 2010, aprobat prin ordinul MECC nr.331 din 12 mai 2010;

În acest context, *Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina școlară Geografie pentru anul de studii 2019-2020* reprezintă, din perspectiva monitorizării implementării eficiente a curricula disciplinare, ediția 2019, **viziunea de ansamblu** asupra modului de realizare a procesului de predare-învățare-evaluare din perspectiva actualelor concepții de stabilire a tipologiilor curriculare și în conformitate cu criteriul aplicabilității curriculumului în relație cu evaluarea competențelor la disciplină, eșalonată conform următoarelor dimensiuni:

- ✓ curriculumul scris/stabilit;
- ✓ curriculumul predat/operationalizat;
- ✓ curriculumul învățat/realizat/atins;
- ✓ curriculumul evaluat.

I. Curriculumul scris/stabilit

În anul de studii 2019-2020 formatul actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei școlare *Geografie*, include documentele de curriculumă enumerate în *Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la Geografie, în anul de studii 2018-2019* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/19_geografie_ro_2018-2019_final.pdf) completat cu:

- ✓ *Curriculum la disciplina Geografie, pentru învățământul gimnazial și liceal, ediția 2019*, aprobat prin ordinul MECC nr.906 din 17.07.2019;
- ✓ *Ghidul de implementare a curriculumului la Geografie, ediția 2019 pentru învățământul gimnazial și liceal*, elaborat în conformitate curricula la disciplină 2019.
- ✓ *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2019-2020*, aprobat prin ordinul MECC nr.321 din 29 martie 2019 (https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_nr._321_din_29.03.19_si_plan_cadru_invatamint_general.pdf);
- ✓ *Standardele de dotare minimă a cabinetelor la disciplinele școlare în instituțiile de învățământ secundar general*, aprobate prin ordinul MECC nr.193 din 26 februarie 2019 (<https://mecc.gov.md/ro/content/invatamint-general>);

Curriculum național la geografie, ediția 2019 prevede formarea la elevi a cinci competențe specifice comune pentru ciclul gimnazial și cel liceal.

Aceste 5 competențe specifice derivă din competențele-cheie / transversale și se proiectează taxonomic, fiind dezvoltate la elevi pe întreaga perioadă de școlarizare. Pentru formarea și dezvoltarea competențelor specifice sunt indicate unitățile de competență, care se dobândesc pe parcursul unui an școlar. Unitățile de competență sunt concepute după principiul gradualității, cu un nivel de complexitate în creștere pentru fiecare etapă a procesului educațional, de la an la an.

În procesul de proiectare a competențelor specifice disciplinei **Geografie** și a unităților de competență, a fost aplicat cadrul taxonomic axat pe domeniile: Cunoaștere și înțelegere; Aplicare și operare; Integrare și transfer. Conceptul competențelor din prezentul curriculum prevede următoarea regulă: o unitate de competență odată inclusă în matricea competențelor și formată la o etapă a procesului educațional (la o anumită clasă), se va utiliza ulterior fără a mai fi menționată la clasele superioare. Actualul curriculum

este însoțit de *Matricea dezvoltării competențelor specifice la Geografie* pentru învățământul gimnazial și liceal.

Conform Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, pentru anul de studii 2019-2020 **Geografie** are statut de disciplină *obligatorie* (gimnaziu - clasa a V-IX-a, liceu - modelul I, II, III (clasa a X-a), IV) *la alegere* (modelul II-2.7.1., III - clasa a XI-a a XII-a) a ariei curriculare *Educație socioumanistică*.

Disciplinele opționale recomandate de MECC conform *Planului-cadru de învățământ primar, gimnazial și liceal pentru 2019-2020*, au drept scop aprofundarea, extinderea, integrarea și inovarea cunoștințelor elevilor, în vederea dezvoltării finalităților educaționale prin prisma competențelor specifice **Geografiei**.

II. Curriculumul predat/operationalizat

În vederea implementării prevederilor curriculumului scris, cadrele didactice și manageriale vor organiza procesul educațional la disciplina școlară **Geografie** în formatul stipulat de curriculum 2019 (administrarea disciplinei), de Planul-cadru și de *Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la Geografie, în anul de studii 2018-2019* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/19_geografie_ro_2018-2019_final.pdf).

În atenția cadrelor didactice și de conducere: la proiectarea și realizarea procesului educațional la disciplină în funcție de modelul de Plan-cadru se va ține cont de următoarele aspecte specifice:

- ✓ 2*- extensie curriculară (modul de activitate practică și aplicativă, de exemplu: excursii, drumeții, vizite de studiu și orientare profesională, exemplu de aplicare în *Ghidul de implementare a curriculumului gimnazial, ediția 2019*).
- ✓ Pentru toate modelele propuse, fie cu un număr de 2 ore sau 1 oră pe săptămână, conținuturile disciplinei vor fi adaptate conform *Curriculumului de Geografie ediția 2010 și 2019 (clasa a X-a)*.
- ✓ Pentru liceele cu profil arte, sport se aplică **Modelul IV**.

În vederea asigurării caracterului funcțional și aplicabil al disciplinei școlare **Geografie**, procesul educațional va fi orientat spre respectarea curriculumului operaționalizat reflectat în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la Geografie, anul de studii 2017-2018* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_ro.pdf) și a **ordinului MECC nr.919 din 19.07.2019, Cu privire la implementarea curriculumului national**, care prevede implementarea graduală a noului curriculum.

Componenta activități practice a *Geografiei școlare*, ca determinantă a curriculumului operaționalizat, are caracter creativ și contribuie nemijlocit la formarea și dezvoltarea competențelor participative la viața socială, la transpunerea cunoștințelor funcționale în practică, fiind realizată în bază de exerciții, probleme, investigații, activități de cercetare, excursii, vizite de studiu.

Managementul didactic al activităților practice presupune, din partea profesorului:

1. respectarea timpului alocat – minimum 45 de minute, desfășurate în cadrul orei la clasă, și nu acasă;
2. respectarea opticii subiectelor propuse – pornind de la cunoștințele însușite anterior de elevi sau care urmează să fie însușite în timpul desfășurării aplicației;
3. asigurarea organizării și desfășurării aplicațiilor practice, prin atenționarea asupra erorilor, greșelilor comise de către elevi în timpul realizării;

4. informarea din timp a elevilor cu obiectivele lucrării, precum și cu importanța practică a ei (aplicabilitatea);
5. elaborarea sarcinilor de lucru orientate spre formarea, dezvoltarea priceperilor, deprinderilor practice, atitudinilor, conform cerințelor curriculare;
6. aplicarea lucrului diferențiat, pentru a implica în activitate toți elevii;
7. selectarea adecvată a competenței vizate și a tipului de aplicație practică.

N.B. Aspecte metodologice și didactice privind tipologia aplicațiilor practice enumerate, cu exemple de conținuturi, pot fi găsite în *Ghidul de implementare a curriculumului, ediția 2019*.

Agenda activităților educaționale de promovare a educației geografice în învățământul general recomandate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării conform Programului activităților extrașcolare include:

- ✓ desfășurarea activităților extracurriculare consacrate „Zilei mediului”, „Zilei Pământului”;
- ✓ participarea, încadrarea elevilor/instituției în:
  - a) proiecte devenite tradiționale în învățământul secundar general, cum ar fi „Eco-școala” sau „Biomasa”, care dispun de o coordonare științifică exterioară și presupun realizarea unor activități de colectare a diferitor materiale, de economisire și protecție a resurselor mediului înconjurător;
  - b) proiecte cu tematică referitoare la elementele orizontului local, cum ar fi „Geografia localității natale”, ce contribuie la stimularea percepției geografiei orizontului local și a localității/microsectorului în cadrul raionului/municipiului într-un mod conexe;
  - c) Concursul Național: **Mediul și dezvoltarea durabilă**;
  - d) Orele opționale din aria curriculară *Educație socio-umanistică*, recomandate de MECC în Planul-cadru, aprobat prin ordinul nr.321 din 29.03.19.

III. Aspecte didactice și de management curricular la disciplină

În atenția comunității educaționale a profesorilor de geografie: în anul de studii 2019-2020 se recomandă:

- **Tematica primei ore** de geografie, în toate clasele, în vederea introducerii în studiul disciplinei va porni de la motto-ul
„Nu putem direcționa vântul, dar putem ajusta pânzele.”

Autor necunoscut

- **Tema de cercetare la clasă:**

„Curriculumul național la disciplină, ediția 2019: contexte de implementare”

Tematici ale domeniile de extindere a experiențelor didactice și metodologice pentru Comisiile metodice raionale/ instituții și a responsabililor de procesul educațional la Geografie din cadrul Organelor locale de specialitate din domeniul învățământului (OLSDI):

- *Evaluarea în bază de competențe la Geografie: aspecte practice și de corelare a instrumentelor curriculare;*
- *Instrumentele evaluării competențelor la geografie versus finalități;*
- *Normarea eficientă a temelor pentru acasă la geografie, în vederea asigurării calității procesului de predare-învățare-evaluare;*

OLSDI, responsabili de implementarea politicilor educaționale la disciplină vor respecta și asigura contextul tematic nominalizat în activitatea de monitorizare, evaluare și de asistență metodică în instituțiile de învățământ din subordine.

III.1. Sugestii privind proiectarea didactică

Procesul instructiv-educativ este o activitate complexă, conștientă, sistematică și organizată, orientată spre realizarea unor obiective concrete și spre dobândirea de competențe.

În acest sens, **activitatea de proiectare** a procesului constituie premisă și condiție în asigurarea eficienței, implicând:

- ✓ cunoașterea conținutului actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei;
- ✓ analiza competențelor specifice vizate prin învățarea Geografiei;
- ✓ raportarea conținuturilor curriculare la *Standardele de eficiență a învățării la Geografie*;
- ✓ eșalonarea conținuturilor curriculare conform domeniilor de conținut: *Limbajul geografic; Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici; Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic; Atitudine și comportament privind mediul geografic*;
- ✓ selectarea formelor și modurilor de organizare a procesului de predare-învățare-evaluarea pornind de la recomandările didacticii contemporane;
- ✓ asigurarea parcursului acțional clar privind modul de realizare a curriculumului scris.

Proiectarea didactică la disciplină va fi elaborată în baza unităților de învățare, concepute logic conform principiul de predare specific treptei de școlaritate.

Fiecare unitate de învățare inclusă în macro-proiectare va fi însoțită de proiectul acesteia, care include lecțiile din respectiva unitate de învățare, cu indicarea pașilor pentru formarea competențelor specifice, prin valorificarea anumitor activități de învățare. La elaborarea proiectării în baza unităților de învățare, se recomandă structurarea în corespundere cu cadrul dezvoltării gândirii critice: **Evocare-Realizarea sensului-Reflecție-Extindere**. Elaborarea proiectării în baza unităților de învățare exclude obligativitatea proiectului zilnic la geografie. Proiectarea zilnică poate fi aplicată la decizia cadrului didactic, cu excepția tinerilor specialiști pentru care ea este obligatorie.

Este important ca, prin parcurgerea acestor etape, în cadrul unei unități de învățare, să se obțină formarea unor secvențe de competențe. Proiectul didactic realizat în baza unităților de învățare/lecției presupune ca fiecărei lecții din cadrul unității de învățare să-i corespundă una din etapele menționate.

Modalitatea de detaliere și structurare a unităților de conținut și de timp la disciplină sunt reflectate în curriculum treapta gimnaziu, ediția 2010 pentru clasele VI-IX, iar în clasa a V-a sunt reflectate în tabelele de mai jos (conform curriculumului, ediția 2019):

Tabel 1. Repartizarea unităților de conținut pe clasă și unitățile de timp recomandate

Clasa	Unități de conținut	Total ore
a V-a	1. Terra – planeta noastră	6
	2. Litosfera	7
	3. Atmosfera și hidrosfera	11
	4. Biosfera, solul și societatea umană a Terrei	10

Adaptarea curriculumului la Geografie, treapta liceu pentru diferit buget de timp anual se va realiza în conformitate cu *Instrucțiunea metodologică privind implementarea noilor Plan-cadru dezvoltate în învățământul liceal*.

La proiectarea extensiei curriculare la disciplina **Geografie** cadrul didactic va respecta unitățile de conținut propuse pentru clasele a XI-a și a XII-a, prevăzute pentru extensie curriculară, conform modelului III din planul-cadru. Modalitatea de detaliere și structurare a unităților de conținut și de timp la disciplină în clasa a X-a sunt reflectate în tabelul de mai jos (conform curriculumului, ediția 2019):

Tabel 2. Repartizarea unităților de conținut pe clasă și unitățile de timp recomandate

Clasa	Unități de conținut	Total ore
a X-a	1.Pământul individualitate n Univers	9
	2. Litosfera	14
	3. Atmosfera terestră	18
	4. Hidrosfera	11
	5. Biosfera. Solul	7
	6. Mediile geografice	9

Pentru administrarea activităților la geografie în cadrul curricular se recomandă aplicarea următoarei structurări a activităților de predare-învățare-evaluare.

Tabel 3. Structurarea per clase a activității de predare-învățare-evaluare

Clasa	Nr. ore săptăm.	Nr. ore anual	Structurarea activității de predare-învățare-evaluare
V	1	34	1 oră introducere în studiul disciplinei 28 ore pentru 4 unități de învățare 1 oră lucrare practică - <i>Orientarea în orizontul local</i> 4 ore evaluare (inclusiv evaluarea inițială)
VI	1	34	1 oră introducere în studiul disciplinei 27 ore pentru 3 unități de învățare 2 ore lucrări practice 4 ore evaluare (inclusiv evaluarea inițială)
VII	1	34	1 oră introducere în studiul disciplinei 27 ore pentru 2 unități de învățare 2 ore lucrări practice 4 ore evaluare (inclusiv evaluarea inițială)
VIII	1	34	1 oră introducere în studiul disciplinei 27 ore pentru 4 unități de învățare 2 ore lucrări practice 4 ore evaluare (inclusiv evaluarea inițială)
IX	1	33	1 oră introducere în studiul disciplinei 26 ore pentru 5 unități de învățare 2 ore lucrări practice 4 ore evaluare (inclusiv evaluarea inițială)
X	2	68	1 oră introducere în studiul disciplinei 59 ore pentru 6 unități de învățare 2 ore lucrări practice 6 ore evaluare (inclusiv evaluarea inițială)
XI	2	68	1 oră introducere în studiul disciplinei 59 ore pentru 5 unități de învățare 2 ore lucrări practice 6 ore evaluare (inclusiv evaluarea inițială și teza semestrială)
XII	1	33	1 oră introducere în studiul disciplinei 26 ore pentru 4 unități de învățare 1 oră lucrare practică 4 ore evaluare (inclusiv evaluarea inițială)

Noul ghid de implementare a curriculumului ediția 2019, vine cu un model de proiectare didactică de lungă durată recomandat pentru clasa a V-a și a X-a.

La elaborarea oricărui model de proiectare de lungă durată la *Geografie*, se va ține cont în continuare de următoarele aspecte:

- ✓ corelarea adecvată a competențelor-cheie/transdisciplinare, a competențelor specifice și a unităților de competență (sub-competențe) cu conținuturile vizate și activitățile de învățare;
- ✓ stabilirea logicii succesiunii și eșalonării în timp a parcurgerii unităților de conținut;
- ✓ stabilirea unui sistem de evaluare complex.

Cerințe unice la elaborarea paginii de titlu a proiectării didactice:

1. denumirea instituției de învățământ;
2. numele și prenumele profesorului;
3. anul de studii, clasa, tipul MODELULUI planului-cadru;
4. numărul de ore (pe semestru, anual);
5. numărul de evaluări, lucrări practice (pe semestru, anual);
6. discutat la ședința Comisiei metodice (numărul procesului-verbal);
7. coordonat de directorul-adjunct;
8. aprobat de directorul instituției.

Exemplu model a paginii de titlu recomandat:

MINISTERUL EDUCAȚIEI CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT „_____”,
Comisia metodică - Educație socioumanistică

„APROBAT” _____ „COORDONAT” _____
_____, director al instituției _____, director-adjunct
2019 2019

PROIECT DIDACTIC DE LUNGĂ DURATĂ
la *Geografie* pentru clasa a V-a
Anul de studii 2019 – 2020
Profesor: _____

	Semestrul I	Semestrul II	Anual
Numărul de ore	15	19	34
Lucrări practice	1	-	1
Nr. de evaluări sumative	2+1 inițială	2	4+1 inițială

Proiectul este elaborat conform Curriculumului național, ediția 2019

Manualul de bază *Geografie generală, clasa a V-a*, N.Rîmbu, Z. Calanda ș.a. Chișinău, Lumina, 2015

Discutat și aprobat la ședința comisiei metodice

Proces - verbal nr. ___ din _____ 2019

Șeful comisiei metodice _____

III.2. Sugestii metodologice privind procesul de predare-învățare

În vederea organizării unei instruirii moderne, prin intermediul *Geografiei școlare*, sunt recomandate:

- Aspecte metodologice și didactice privind utilizarea TIC la lecțiile de geografie se regăsesc în *Sugestii metodologice privind organizarea procesului educațional la geografie, anul de studii 2015-2016*.
- Strategiile de formare a competențelor la disciplină necesită o cunoaștere și o selectare adecvată, sugestiile în acest sens venind prin *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la geografie, anul de studii 2016-2017* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_ro_2016-2017_final.pdf).
- Valorificarea Internetului în procesul educațional la geografie sau Utilizarea corectă a TIC în formarea și evaluarea competențelor specifice la geografie, în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la Geografie, anul de studii 2017-2018* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_ro.pdf).

- Eficientizarea temelor pentru acasă la geografie în *Repere metodologice privind organizarea procesului educațional la Geografie, anul de studii 2018-2019* (https://mecc.gov.md/sites/default/files/19_geografie_ro_2018-2019_final.pdf).

Profesorul de geografie trebuie să conștientizeze că are roluri multiple în procesul de predare-învățare-evaluare: de transmițător de cunoștințe, ghid, sfătuitor, colaborator sau chiar receptor de informații din partea elevilor. În calitate de cadru didactic, el trebuie să realizeze activități didactice care să stimuleze o învățare conștientă și activă, utilizând noile mijloace ale tehnologiei informației și recomandările Ghidului de implementare a curriculumului.

În curriculumul de geografie, ediția 2019 între unitățile de competență și activitățile și produsele de învățare există o legătură directă, acestea corelând între ele. Totodată, există corelarea cu unitățile de conținut pe care cadrul didactic trebuie să o realizeze individual. Activitățile de învățare sunt formulate diversificat, punându-se accentul pe interacțiunea elevului cu suporturi construite, investigație individuală sau în grup și implicare activă în procesul formării sale.

Unitățile de conținut sunt formate din câteva rubrici: rubrica *Noțiuni*, în care sunt incluse noțiunile de bază la fiecare unitate de conținut, care au caracter obligatoriu și trebuie reținute de elevi; rubrica *Obiective geografice* include principalele denumiri geografice pentru fiecare unitate de conținut. Acestea, la fel ca și *lucrările practice*, au un statut obligatoriu și presupun aplicarea lor în activitățile legate de lucrul cu hărțile tematice și harta-contur ș.a. *Studiile de caz* și *Produsele școlare specifice* includ un șir de activități, realizarea cărora presupune angajarea activă și interactivă a elevilor în desfășurarea de activități de analizare și dezbateră colectivă/individuală a unui „caz”, a unei situații-problemă, de identificare și examinare a variantelor de acțiune și de luare de decizii în conformitate cu propriul sistem de valori. Rubrica *Finalități* prezintă capacitățile și atitudinile specifice geografiei pe care le va dobândi elevul la sfârșitul fiecărui an de studii.

Ghid de implementare a curriculumului ediția 2019, vine cu exemple de realizare a studiilor de caz și modele recomandate de fișe de observații pentru clasa a V-a și a X-a, care pot fi utilizate de către cadrele didactice ca suporturi în elaborarea propriilor demersuri.

IV. Curriculum evaluat

Din perspectiva analizei relației curriculum-evaluare, se poate considera că procesul de evaluare este fundamentat pe un ansamblu de **principii de evaluare**, cum ar fi:

- ✓ principiul evaluării complexității și accesibilității curriculumului la disciplină;
- ✓ principiul evaluării coerenței dintre competențele-cheie transversale și competențele specifice la disciplină;
- ✓ principiul evaluării coerenței dintre recomandările privind sugestiile de conținuturi curriculare și strategiile didactice.

Tehnologia unei evaluări fondate la geografie trebuie să respecte, integral sau cel puțin parțial, relația:

- ✓ *competență – standard care urmează să fie evaluat;*
- ✓ *obiectiv de evaluare – matrice de specificație;*
- ✓ *forma de evaluare – proba și sarcinile;*
- ✓ *barem analitic de apreciere – grilă de evaluare;*
- ✓ *mod de scorare – convertirea punctajului acumulat în notă.*

Evaluarea rezultatelor învățării la *Geografie* are drept scop determinarea nivelului de realizare a competențelor specifice și a unităților de competență/sub-competențelor la disciplină; în acest sens, profesorul va proiecta activitatea de evaluare concomitent cu proiectarea demersului de predare-învățare, incluzând următoarele tipuri de evaluări:

- ✓ **evaluarea inițială** (obligatorie pentru fiecare clasă la începutul anului școlar cu o durată minimum de 15-25 minute);
- ✓ **evaluarea curentă/formativă**, ce presupune evaluarea prezentărilor PPT, a posterelor, portofoliilor și altor produse școlare specifice;
- ✓ **evaluarea sumativă**, ce presupune finalul fiecărei unități de învățare.

Numărul de evaluări pe parcursul anului școlar la disciplina *Geografie* este reflectat în Tabelul 3 *Structurarea per clase a activității de predare-învățare-evaluare*.

Componenta evaluare la disciplină va fi realizată în baza instrumentarului didactic aprobat – *Standardele de eficiență a învățării și Referențialul de evaluare*, ce permite determinarea performanțelor realizate în învățarea, explorarea și interpretarea fenomenelor geografice.

Tezele semestriale la disciplina *Geografie* la treapta de liceu, stabilite conform ordinului MECC, solicită din partea profesorului respectarea cadrului prestabilit – elaborarea și prezentarea în termen conducerii instituției de învățământ a următoarelor instrumente de evaluare:

1. matricea de specificație (o singură matrice de specificații pentru toate variantele de teste elaborate);
2. obiectivele de evaluare (corelate cu competențele/unitățile de competențe evaluate);
3. testul pentru teză (nu mai mult de două variante de test pentru o clasă);
4. baremul de corectare pentru fiecare variantă de test;
5. schema de convertire a scorurilor în note este alcătuită doar după ce testele sunt verificate de către profesor. Schema este aprobată de conducătorul instituției de învățământ.

Testul ca instrument de evaluare poate fi aplicat la realizarea diferitor tipuri de evaluări după momentul desfășurării. Se utilizează predominant la evaluările inițiale și sumative, iar recomandat ca structură pentru clasele de liceu este modelul de test pentru examenul de BAC, publicat anual pe www.aeedu.md.

În vederea asigurării condițiilor de integrare a elevilor din clasa a V-a în învățământul gimnazial și creării unui mediu favorabil de tranziție la sistemul de evaluare și notare din gimnaziu, profesorii de istorie vor respecta:

1. prevederile circularei Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.03/1-09/4758 din 05.09.2019;
2. aspectele specifice evaluării la disciplină și anume,
  - ✓ pe parcursul lunilor septembrie-octombrie evaluarea competențelor specifice la disciplină nu vor fi apreciate cu note, purtând un caracter descriptiv privind nivelul de realizare a produselor/sarcinilor propuse, utilizând descriptorii de competență conform *Referențialului de evaluare* (CNC, proces-verbal nr.2 din 4 aprilie 2014);
  - ✓ pe parcursul lunilor noiembrie-decembrie la evaluările formative și sumative, la prezentarea proiectelor educaționale realizate la clasă, precum și la calcularea mediei semestriale se vor acorda note;
  - ✓ nu vor aprecia temele pentru acasă cu note de la „1” la „4”;

- ✓ indiferent de metodele de evaluare utilizate (tradiționale-orale, scrise, practice precum și complementare-portofoliul, proiectul, investigația) profesorul va explica elevilor instrumentele și criteriile de măsurare aplicate.

Pornim de la faptul că funcțiile evaluării, cu componenta principală **notarea**, au căpătat o pondere mai mare în educație, dar este dificil să fie realizată obiectiv. Prin nota dată, profesorul scoate în evidență pregătirea fiecărui elev, îl sancționează și mai puțin evaluează competența, de aceea, în acest scop, propunem descriptorii de nivel orientativi la geografie. **Descriptorii de nivel la Geografie conform Reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la Geografie, anul de studii 2017-2018.** (https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_ro.pdf)

Evaluarea în bază de competențe, la Geografie, presupune respectarea taxonomiei obiectivelor de evaluare:

Tabel 4. Taxonomia obiectivelor de evaluare:

Domeniul	Tipul de itemi	Exemple	Competențe evaluate
Cunoaștere	Itemi obiectivi (de asociere/de tip pereche, cu alegere multiplă, de ordonare, de recunoaștere a greșelilor, textul lacunar, organizatori grafici)	Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect. Fluviul Tamisa străbate orașul: a) Paris; b) Roma; c) Londra;	Să precizeze corect o localizare geografică
Înțelegere	Itemi obiectivi și semiobiectivi	Completați în ciorchine 8 modalități de folosire a apei	Să stabilească moduri de folosire a apei
Aplicare	Itemi semiobiectivi	Ce consecințe are defrișarea unei păduri situată pe versantul unui deal? Scrieți cinci consecințe posibile.	Să deducă consecințele unui fenomen/ proces
Analiză	Itemi subiectivi (cu răspuns scurt, de tip răspunsuri structurate, Tabelul T, Analiza SWOT, de tip eseu structurat)	Prin ce argumente combateți afirmația că Soarele se rotește în jurul Pământului? Scrieți două argumente pentru a susține afirmația.	Să contraargumenteze o afirmație geografică
Evaluare	Itemi subiectivi	Completați în Tabelul T trei argumente pentru și trei argumente contra	Să formuleze argumente pro și contra .....
Creare	Itemi subiectivi	Argumentează în maxim 15 rânduri opinia personală despre	Să argumenteze o opinie personală sau una diferită

V. Temele pentru acasă la geografie

Pentru eficientizarea temelor pentru acasă la geografie se respecta *Instrucțiunea privind managementul temelor pentru acasă, în învățământul primar, gimnazial și liceal*, ordinul MECC nr. 1249 din 22.08.18. (https://mecc.gov.md/sites/default/files/instructiune_teme_pentru_acasa.pdf) .

VI. Asigurarea didactică

În anul de studii 2019-2020, în scopul realizării procesului educațional la *Geografie*, rămân în vigoare sursele didactice enumerate detaliat în *Sugestiile metodologice de organizare a procesului educațional la geografie în anul de studii 2013-2014 și 2016-2017, 2018-2019*.

N.B. Pentru clasa a V-a și a X-a care vor implementa curriculumul la geografie ediția 2019, manualele sunt cele recomandate anterior:

Geografie generală, manual pentru clasa a V-a, N. Rîmbu, Z. Calanda ș.a. Chișinău, Lumina, 2015

Geografia fizică generală, manual pentru clasa a X-a, N. Volontir, A. Lungu, I. Boian, Chișinău, Litera Educațional, 2012.

Corina LUNGU, consultant principal, Direcția învățământ general,
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, grad didactic superior

Elena SOCHIRCĂ, conferențiar universitar, dr.,
Universitatea de Stat din Tiraspol, Facultatea de Geografie

Svetlana AXÎNTI, șef al direcției inspecție școlară DGETS Chișinău
profesor de geografie, LCI "PROMETEU-PRIM", grad didactic superior

Elena BEREGOI, director, IPLT „Mihail Kogălniceanu”,
profesor de geografie, grad didactic superior.